บทที่ 21
ฆ่าคนโดยเจตนา

ความผิดฐานฆ่าคนโดยเจตนานั้นเป็นความผิดที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 ว่า

"ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือ จำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี"

จากบทบัญญัติข้างต้น คำว่า **"ฆ่า"** หมายถึงการทำให้ตายโดยไม่จำกัด วิธีการกระทำไม่ว่าจะเป็นการทำให้ตายโดยใช้อาวุธ เช่น ใช้ปืนยิง ใช้มีดแทงดาบฟัน เป็นต้น หรือโดยใช้กำลังประทุษร้าย เช่น ชก ต่อย อุดปาก อุดจมูกจนเขาถึงแก่ความตาย กดให้เขาจมน้ำ หรือเอายาฉีดให้เขาตาย เอายาพิษใส่อาหารให้เขารับประทานจนตาย เป็นต้น

ความตายต้องเป็นผลที่จะต้องเกิดขึ้นจากการกระทำจึงจะเป็นความผิดสำเร็จ หากไม่ตายหรือได้รักษาพยาบาลแล้วไม่ตาย ก็อาจเป็นความผิดฐานพยายามฆ่าได้

ความตายตามมาตรา 288 นี้จะต้องเป็นความตายที่เกิดขึ้นจริงหรือหมายถึงตายตามความเป็นจริง มิใช่ถือว่าตายโดยคำสั่งแสดงว่าเป็นคนสาปสูญ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 65

ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลก็เป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะความตายต้องเป็นผลจากการกระทำนั้น แต่การกระทำนั้นอาจเป็นการกระทำโดยการงดเว้นตามมาตรา 59 วรรคท้ายก็ได้ เช่น มารดางดให้นมแก่บุตรทารก เป็นผลให้ทารกตาย กฎหมายถือว่ามารดาฆ่าบุตรทารกนั้น

การฆ่านั้น ผู้กระทำจะต้องมีเจตนาฆ่า คือ ประสงค์ต่อความตาย หรือเล็งเห็นผลของความตายของผู้ถูกกระทำซึ่งเจตนาดังกล่าวร้ายแรงว่าเจตนาทำร้าย แต่ในบางกรณีเจตนาทั้งสองอาจจะใกล้เคียงกัน ฉะนั้นจึงจะต้องวินิจฉัยตามข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เป็นเรื่อง ๆ ไป ซึ่งมิใช่เป็นเรื่องที่ง่ายนัก แต่ศาลมักจะเอาเหตุการณ์จากข้อเท็จจริงเป็นหลักในการวินิจฉัย

ซึ่งเหตุการณ์เหล่านั้นก็มักจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการกระทำที่ผู้กระทำได้แสดงออก บาดแผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำและอาวุธที่ใช้ในการกระทำมาวินิจฉัยหรือนัยหนึ่งเรียกว่ากรรมเป็นเครื่องชี้เจตนา เช่น

จำเลยใช้มีดพกปลายแหลมแทงท้องผู้ตาย แผลลึกถึง 12 เซนติเมตร ทะลุลำไส้เล็กทะลุเส้นเลือดแดง ผู้ตายถึงแก่ความตาย หลังจากนั้นต่อมาเล็กน้อย ดังนี้วินิจฉัยว่าจำเลยแทงโดยแรง และตำแหน่งบาดแผลคือที่ท้อง ซึ่งเห็นได้ว่าจำเลยเลือกแทงที่สำคัญ แสดงว่าผู้กระทำย่อมเล็งเห็นผลการกระทำนั้นแล้วว่าจะต้องถึงตายจำเลยจึงมีความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา (คำพิพาษาฎีกาที่ 1059/2504) จากคำพิพากษาฎีกาดังกล่าวข้างต้น ศาลได้วินิจฉัยถึงการกระทำ คือการแทงโดยแรง บาดแผลที่กระทำคือ แผลลึกและแทงที่ท้อง จำเลยย่อมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้นว่าจะต้องถึงตาย อาวุธที่ใช้คือมีด จึงถือว่าจำเลยมีเจตนาฆ่าตาม มาตรา 59

กิริยาต่อไปนี้วินิจฉัยว่ามีเจตนาฆ่าคนตาย

เอามือ 2 มือจับพร้าฟันเขาถูกกะโหลกศีรษะแตก เขาอยู่ได้ 1 ช.ม.ก็ขาดใจตาย (ฎีกาที่ 216/2477)

จำเลยถือปืนในที่วิวาท ปืนลั่นออกถึง 2 นัด นัดหนึ่งได้ถูกน่องของคู่วิวาทของจำเลยทะลุ ศาลฎีกาเห็นว่าด้วยพฤติการณ์ ทั้งนี้ย่อมชี้ให้เห็นว่าปืนได้ลั่นออกโดยจำเลยยิงคู่ต่อสู้ของตน ไม่มีเหตุผลที่จะให้เห็นว่า ปืนได้ลั่นออกไปเองได้ถึง 2 นัด โดยอย่างไร และการที่จำเลยใช้อาวุธปืนอันร้ายแรงยิงคู่วิวาทถึง 2 นัด เช่นนี้ย่อมวินิจฉัยได้ว่าจำเลยยิงโดยเจตนาจะฆ่าคู่วิวาทให้ตาย (ฎีกาที่ 605/2500)

ได้ความว่าจำเลยมีมีดปลายแหลมทั้งตัวและด้ามยาวเท่ากับปากกาหมึกซึมติดตัวขึ้นไปบนตึกชั้น 2 แล้วเข้าไปในห้องนอนเจ้าทรัพย์เวลาดึก กระทำการกระชากสร้อยคอเจ้าทรัพย์ขณะนอนหลับ ครั้นเจ้าทรัพย์เข้าทำการจับกุม จำเลยกลับใช้มีดแทงเจ้าทรัพย์ 2 คนผัวเมียมีบาดแผลกว่า 10 แห่ง ศาลฎีกาเห็นว่าไม่มีเหตุผลจะวินิจฉัยให้เป็นคุณแก่จำเลยในการอันชั่วร้ายนี้แต่อย่างใด เพราะไม่ใช่เรื่องวิวาทต่อสู้ มิฉะนั้นแล้วจะเป็นการสนับสนุนผู้ร้ายที่ไปข่มเหงระรานเขา พอเขาเข้าจับก็กลับทำร้ายเขาถึงตาย ก็จะแก้ตัวว่าไม่มีเจตนาฆ่าเพื่อรับโทษน้อยซึ่งไม่ชอบ

ด้วยลักษณะคดีและการกระทำ ศาลฎีกาจึงพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดฐานฆ่าคนตายตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา 249, 60 และประมวลกฎหมายอาญามาตรา 339 วรรค 4 (ที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำผิด) (ฎีกาที่ 902/2500)

ใช้ปืนยิงคนตายโดยเชื่อว่าอยู่ยงคงกระพันอันปราศจากเหตุผล เป็นความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา (ฎีกาที่ 59/2502)

ก่อนหน้าคดีนี้จำเลยผู้เป็นบิดาเลี้ยงเคยทำร้าย เฆี่ยนตี และจับผู้ตายโยน ซึ่งอาจเนื่องจากเกลียดชัง เพราะผู้ตายเป็นบุตรเลี้ยง ดังนั้น การที่จำเลยกระทืบผู้ตายด้วยเท้าตนถึงไตแตก มีอุจจาระไหลออกมาเปรอะเปื้อนตามร่างกายผู้ตาย แสดงว่าจำเลยใช้ เท้ากระทืบอย่างหนักและรุนแรง จนเป็นผลให้ไตซ้ายแตกนั้น เมื่อประกอบกับการที่จำเลยพูดว่าเอาให้ตายแล้ว ย่อมเป็นการกระทำโดยมีเจตนาฆ่าผู้ตายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 (ฎีกาที่ 1329/2512)

จำเลยใช้มีดพกปลายแหลมมีใบมีดยาวเก้านิ้วฟุต ซึ่งวิญญูชนเห็นว่าหากใช้มีดนั้นแทงหน้าอกหรือกลางหลัง อันเป็นอวัยวะสำคัญด้วยน้ำหนักมาก ก็มีผลให้ถึงตายได้ และบาดแผลตรงราวนมแม้ปรากฏว่าแผลไม่ถูกปอดแต่แพทย์ต้องเจาะเอาเลือดออกจากช่องปอดจำนวนถึงร้อย ซี.ซี. หากเลือดท่วมหรือเต็มปอดจะถึงตาย แสดงว่าแพทย์ได้รักษาไว้ได้ทันท่วงที พฤติการณ์ที่กล่าวมานี้มีเหตุผลชี้บ่งว่าจำเลยมีเจตนาฆ่าผู้เสียหาย มิใช่เพียงเจตนาทำร้าย (ฎีกาที่ 1487/2512)

จำเลยไม่พอใจที่ผู้ตายฉายไฟส่องหน้า จำเลยจึงใช้มีดปลายแหลมใบมีดยาวราว 1 คืบ แทงผู้ตาย 1 ที ถูกที่เหนือราวนมซ้าย เป็นบาดแผลขนาด 2 + 1 เซนติเมตร แผลลึกแฉลบขึ้น 9 เซนติเมตร เข้าช่องปอดทางซ้ายเลือดตกในมาก แม้จะแทงเพียงทีเดียว แต่ก็แทงถูกที่สำคัญมาก และแทงโดยแรงจนผู้ตายล้มลงและตายในเวลาเพียง 1 ชั่วโมงเศษ ดังนี้ถือว่าจำเลยมีเจตนาฆ่าผู้ตาย (ฎีกาที่ 1582/2513)

จำเลยกับผู้ตายวิวาทชกต่อยกันในเวลากลางคืนหน้าปั๊มน้ำมันซึ่งมีแสงไฟสว่าง ผู้ตายไม่มีอาวุธ จำเลยใช้มีดปลายแหลมยาว 1 คืบ แทงผู้ตายถูกที่สำคัญ ที่ทางอกทะลุปอด 2 แผล และที่หน้าท้อง 1 แผล เข้าช่องท้องถูกกระเพาะอาหาร และถูกตับอ่อนเส้นเลือดขาด ผู้ตายถึงแก่ความตายใน 3 ชั่วโมงต่อมา เช่นนี้เป็นการที่จำเลยกระทำโดยมีเจตนาฆ่า (ฎีกาที่ 330/2514)

จำเลยใช้มีดพกขนาดใหญ่ปลายแหลมยาว 12 นิ้วฟุต เฉพาะตัวมีดทำด้วยเหล็กยาว 7 นิ้วครึ่ง กว้าง 1 นิ้ว เข้าแทงทางด้านหลังผู้เสียหายตรงอวัยวะสำคัญทะลุช่องซี่โครงเข้าช่องปอดและช่องท้อง ดังนั้น อยู่ในวิสัยที่จำเลยอาจเล็งเห็นผลแห่งการกระทำได้ว่าผู้เสียหายอาจถึงแก่ความตายได้ ถือว่าจำเลยมีเจตนาฆ่า (ฎีกาที่ 1264/2514)

จำเลยใช้หอกปลายแหลมแทงผู้ตายฝ่ายเดียวขณะที่ผู้ตายนั่งอยู่ถูกที่หน้าอกด้านซ้ายโดยแรง หอกทะลุถึงหัวใจและปอดอันเป็นอวัยวะสำคัญ ผู้ตายถึงแก่ความตายเกือบจะทันทีนั้น ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยมีเจตนาฆ่า (ฎีกาที่ 2297/2514)

ในขณะวิวาทต่อสู้กัน จำเลยใช้มีดปลายแหลมยาวทั้งด้ามรวมคีบเศษแทงผู้ตายที่ใต้รักแร้ซ้ายอันเป็นอวัยวะสำคัญ เป็นเหตุให้ผู้ตายถึงแก่ความตาย แม้จำเลยแทงเพียงทีเดียว จำเลยก็ย่อมเล็งเห็นผลแห่งการกระทำนั้นได้ว่าผู้ถูกแทงจะถึงแก่ความตาย จึงต้องถือว่าจำเลยกระทำโดยเจตนาฆ่า (ฎีกาที่ 631/2515)

จำเลยใช้มีดพับตัวมีดยาวราว 6 นิ้ว แทงผู้ตายที่หน้าอกอันเป็นอวัยวะส่วนสำคัญ แผลลึกถึง 5 นิ้ว ตัดหัวใจ แสดงว่าตั้งใจแทงโดยแรง และผู้ตายถึงแก่ความตายเพราะแผลนี้ ฟังได้ว่าจำเลยมีเจตนาฆ่า (ฎีกาที่ 1225/2515)

ใช้มีดยาวทั้งตัวและด้ามประมาณ 1 ฟุต แทงผู้ตายมีบาดแผลผิวหนังฉีกขาดขนาด 2 × 0.5 เซ็นติเมตร ทะลุผ่านกล้ามเนื้อเข้าช่องซี่โครงที่ 11 ข้างซ้ายด้านหลังเข้าช่องอกเฉี่ยวกระบังลมข้างซ้ายฉีกขาดทะลุเข้าหลอดเลือดแดงใหญ่เลือดตกในมาก แม้จะแทงเพียงทีเดียว แต่ก็แทงถูกอวัยวะที่สำคัญมากและแทงโดยแรงจนผู้ตายล้มลงขาดใจตายอยู่ตรงนั้น และปรากฏว่าสถานที่เกิดเหตุมีแสงไฟฟ้าสว่าง ผู้แทงมีโอกาสที่จะเลือกแทงได้เพราะผู้ตายไม่รู้ตัว และถูกเตะเซมาหาผู้แทง ดังนี้ฟังได้ว่ามีเจตนาฆ่า ไม่ใช่มีเจตนาเพียงทำร้ายร่างกาย (ฎีกาที่ 1508/2515)

จำเลยกับผู้ตายได้วิวาทกอดปล้ำทำร้ายกันผู้ตายหยิบมีดดาบยาวประมาณ 1 แขน ฟันจำเลยที่แขนและศีรษะ จำเลยแย่งมีดดาบนั้นได้ใช้ฟันผู้ตาย 3 ครั้ง สุดท้ายฟันที่ซายโครงขวาจนมีดดาบหักจากด้ามเป็นบาดแผลยาว 15 เซ็นติเมตร กระดูกซี่โครงหัก 1 ซี่ แสดงว่าจำเลยฟันโดยแรงและฟันด้วยความโกรธ โดยมุ่งประหัตประหาร ผู้ตายถึงแก่ความตายเพราะพิษบาดแผลนั้น ฟังได้ว่าจำเลยมีเจตนาฆ่าผู้ตาย (ฎีกาที่ 2457/2515)

มีดที่จำเลยใช้ฟันผู้เสียหายเฉพาะตัวมีดยาว 36 เซ็นติเมตร ด้ามยาว 19 เซ็นติเมตร ปลายมีดเป็นรูปหัวตัด กว้างประมาณ 8 เซ็นติเมตร จำเลยถือด้ามมีดสองมือเหวี่ยงฟันผู้เสียหาย 2 ครั้งติด ๆ กัน ถูกบริเวณศีรษะ มีบาดแผลที่ข้างศีรษะขวาเหนือหู ยาวประมาณ 7 เซ็นติเมตร ลึกจดกระดูกศีรษะเย็บ 8 เข็ม และที่ข้างใบหูขวา ยาวประมาณ 6 เซ็นติเมตร ลึกจดกระดูกศีรษะเย็บ 7 เข็ม กับใบหูขวาขาดยาวประมาณ 4 เซ็นติเมตรเย็บ 8 เข็ม ดังนี้ ต้องถือว่าจำเลยกระทำโดยมีเจตนาฆ่าผู้เสียหาย หาใช่ความผิดฐานทำร้ายร่างกายไม่ (ฎีกาที่ 2528/2515)

จำเลยใช้มีดปลายแหลมใบมีดกว้าง 1.5 เซ็นติเมตร ยาว 8.5 เซ็นติเมตร รวมทั้งด้ามยาว 1 คืบ แทงผู้เสียหายที่ท้องอันเป็นอวัยวะส่วนสำคัญจนตับฉีกขาดพร้อมกับพูดว่า "ลุงฆ่าเสียเถิด" ประกอบกับนายแพทย์ผู้ตรวจบาดแผลว่า ตับฉีกนี้ถ้าไม่รักษาให้ทันท่วงทีจะมีเลือดออก ทำให้ช่องท้องอักเสบ อาจทำให้ถึงตายได้ เช่นนี้ถือได้ว่าจำเลยมีเจตนาฆ่า (ฎีกาที่ 616/ 2516)

จำเลยวิ่งเข้ามาชก ป.ด้วยมีดโกนชนิดที่ใช้ในร้านตัดผมในลักษณะเฉียวปาดถูกบริเวณคอ บาดแผลยาว 10 เซ็นติเมตร เป็นอวัยวะสำคัญ แต่ไม่ถูกเส้นโลหิตแดง ป.จึงไม่ตาย แสดงว่ามีเจตนาฆ่าเป็นความผิดตามมาตรา 288, 80 (ฎีกาที่ 816/2520)

กริยาต่อไปนี้ไม่ถือว่ามีเจตนาฆ่าคนตาย

จำเลยเป็นหญิงฟันสามีทางหลัง 2 ที แผลแรกถูกที่คอทางเบื้องซ้ายลึกถึง 6 ซ.ม. ศาลอุทธรณ์เห็นว่าจำเลยฟันทางเบื้องหลังด้วยพร้าใหญ่ แผลแรกถูกในที่สำคัญเป็นแผลฉกรรจ์แสดงว่ามีเจตนาฆ่า จึงลงโทษจำเลยฐานพยายามฆ่าคนตาย ศาลฎีกาเห็นว่า เมื่อพิเคราะห์ถึงเพศหญิงที่สามีคลอเคลียเมียน้อยต่อหน้า ให้หลบเข้าไปนอนเสียในเรือนเพื่อพ้นหน้าพ้นตาก็ไม่ฟัง จึงเกิดโทสะพลุ่งพล่านและคว้าพร้าได้ฟันลงไปทันทีโดยไม่ได้ตระเตรียมการมาก่อน แม้จำเลยจะฟันรุนแรงไปบ้างก็เพราะโทสะพลุ่งพล่านขึ้นมาในสภาพการณ์เช่นนั้น และแผลที่ 2 ก็มิได้รุนแรงเหมือนแผลที่ 1 ประมวลเหตุการณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วรวมกับพิเคราะห์ตามรูปคดี เห็นว่ายังฟังไม่ถนัดว่าจำเลยมีเจตนาฆ่าสามีให้ถึงตาย สมควรได้รับลงโทษฐานทำร้ายร่างกาย และรอการลงโทษ (ฎีกาที่ 19/2500)

ได้ความว่าจำเลยกับผู้ตายมิได้มีข้อสาเหตุประการใดต่อกัน จำเลยเมาสุราพ้อนรำมาพบกันเข้าก็ชักมีดแทงเอาเฉย ๆ เพียงทีเดียวก็รีบวิ่งหนีไป มีดที่จำเลยใช้แทงเป็นมีดพกปลายแหลมยาวทั้งด้ามทั้งตัวประมาณ 1 คืบ ไม่ใช่อาวุธร้ายแรงอะไรนัก และบาดแผลก็เล็กน้อยยาวเพียง 2 ซ.ม. กว้าง 1/2 ซ.ม. หากทะลุเข้าช่องปอดถูกอวัยวะสำคัญจึงกระทำให้ถึงตาย พฤติการณ์ที่ปรากฏดังนี้ ศาลฎีกาเห็นว่าจำเลยมิได้ตั้งใจมุ่งจะทำร้ายผู้ตายด้วยประการใดเลย แต่เป็นเพราะความคึกคะนองด้วยฤทธิ์สุราพาไป แม้การกระทำความผิดเพราะความมึนเมาสุราจะไม่เป็นข้อแก้ตัวให้พ้นความผิดไปได้ก็จริงอยู่ แต่ก็พออนุมานเหตุผลทั้งหลายเพียงพอที่จะชี้ให้เห็นว่าจำเลยมิได้เจตนาจะฆ่าผู้ตายให้ถึงแก่ความตาย ศาลฎีกาจึงลงโทษจำเลยฐานฆ่าคนตายโดยไม่เจตนาตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 251 (ฎีกาที่ 1275/2500)

ยิงในระยะ 1 วา ถูกขาเหนือตาตุ่มกระดูกแตก ถ้าตั้งใจฆ่าก็คงยิงถูกที่สำคัญได้ แสดงว่าจำเลยไม่เจตนาฆ่า เป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ไม่ใช่ฐานพยายามฆ่า (ฎีกาที่ 1006/2501)

จำเลย 3 คนกับผู้ตายทะเลาะกัน แล้วแยกกันไป ผู้ตายเดินไป 1 เส้น จำเลย 3 คนวิ่งตามไป จำเลยคนหนึ่งตีผู้ตาย แล้วจำเลย 2 คน จับแขนของผู้ตายคนละข้าง อีกคน 1 แทงถูกแขนซ้ายและหน้าอก ผู้ตายอยู่ได้ 2 วันก็ตาย ศาลฎีกาตัดสินว่า จำเลย 3 คน มีความผิดฐานฆ่าคนโดยไม่เจตนา ตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 251 (ฎีกาที่ 1024/2501)

จำเลยมีโอกาสจะแทงผู้ตายแถวบริเวณอวัยวะที่ทำให้ถึงแก่ความตายได้ง่าย แต่กลับเลือกแทงที่ขาของผู้ตาย ซึ่งเป็นอวัยวะส่วนที่ไม่น่าจะทำให้ถึงตาย และจำเลยแทงเพียงทีเดียว ส่อให้เห็นเจตนาว่าจำเลยไม่มีเจตนาจะทำร้ายผู้ตายให้ถึงตาย เมื่อผู้ตายถึงตาย จำเลยมีผิดเพียงฆ่าคนตายโดยไม่เจตนา (ฎีกาที่ 659-660/2503)

ขณะที่ดื่มสุรากันอยู่ จำเลยไม่พอใจผู้เสียหาย จึงกดคอผู้เสียหายจนนอนคว่ำ แล้วจับแขนผู้เสียหายยกขึ้น และชักมีดแทงที่ชายโครง 1 ที แทงแล้วปล่อยมิได้แทงซ้ำ ผู้เสียหายตกลงจากเรือน จำเลยก็มิได้ตามลงไปทำร้ายอีก ถือว่ามีเจตนาฆ่ายังไม่ได้ (ฎีกาที่ 110/2513)

จำเลยเงื้อมีดในขณะที่ยังอยู่ห่างผู้เสียหายในระยะที่จำเลยไม่อาจทำร้ายผู้เสียหายได้ และมีคนขวางอยู่ถึงสองคนก่อนที่จะถึงตัวผู้เสียหาย ลักษณะการที่จำเลยเงื้อมีดขึ้นโดยไม่มีโอกาสฟันทำร้ายผู้เสียหายได้เช่นนี้ น่าจะเพียงเพื่อขู่ผู้เสียหายเท่านั้นยังฟังไม่ได้ว่าถึงขั้นเจตนาฆ่า (ฎีกาที่ 455/2513)

ชายร่วมประเวณีกับหญิงในขณะที่ใกล้จะสำเร็จความใคร่ใช้มือซ้อนคอหญิงขึ้นจูบหน้าด้วยความยินยอมพร้อมใจกัน นิ้วมือของชายกดถูกเส้นเลือดเลี้ยงสมองโดยไม่รู้ตัว เป็นเหตุให้หญิงตาย ชายไม่มีเจตนาฆ่า หรือเจตนาทำร้ายไม่มีความผิด (ฎีกาที่ 136/2515)

จำเลยวิ่งเข้าไปข้างหลังผู้เสียหายแล้วใช้มีดโต้ปลายมนมีคมข้างเดียวตัวมีดยาว 10 นิ้ว ฟุต ด้ามมีดยาว 4 นิ้วฟุต ฟันศีรษะด้านหลังผู้เสียหาย 1 ที มีบาดแผลยาว 2 เซ็นติเมตร กว้าง 2 เซ็นติเมตร ลึกจรดกะโหลกศีรษะ กะโหลกศีรษะ ไม่ร้าวหรือแตก แสดงว่าฟันไม่เต็มแรง และถูกหน้ามีดเพียงเล็กน้อย ผู้เสียหายรักษาบาดแผล 25 วันหาย แม้จะได้ความว่าเมื่อจำเลยฟันแล้วผู้เสียหายวิ่งหนี จำเลยวิ่งไล่ตามไป แต่ก็ไม่ได้ทำร้ายผู้เสียหายอีก ดังนี้ ยังไม่พอฟังว่าจำเลยมีเจตนาฆ่าผู้เสียหาย (ฎีกาที่ 415/2515)

จำเลยกับผู้เสียหายมีปากเสียงกัน แล้วจำเลยได้ไปเอามีดบังตอปลายแหลมมาฟันและแทงผู้เสียหาย 3-4 ครั้งเป็นการทำร้ายในปัจจุบันทันที เมื่อไม่มีเรื่องอื่นถึงขนาดจะเอาชีวิตกันมาก่อน แม้มีดที่จำเลยใช้ทำร้ายอาจทำให้ถึงตายได้ แต่บาดแผลที่ผู้เสียหายได้รับไม่ร้ายแรง แสดงว่าจำเลยฟันและแทงไปตามธรรมดา และตามโอกาสอำนวย ไม่ได้เลือกหรือตั้งใจทำร้ายที่อวัยวะสำคัญเช่นนี้ ยังไม่ถือได้ว่าจำเลยกระทำโดยมีเจตนาฆ่า (ฎีกาที่ 513/2515

จำเลยกับผู้เสียหายโต้เถียงกันเกี่ยวกับการจ้างทำนา จำเลยตบเตะผู้เสียหายล้มลงไปในนา ซึ่งมีน้ำลึกประมาณ 1 ศอก แล้วจำเลยใช้มือกดศีรษะผู้เสียหายลงในน้ำ 1 อึดใจจึงมีคนมาแยกจำเลยออกจากผู้เสียหายผู้เสียหายไม่รู้สึกตัวไป 1 นาที ในขณะที่มีคนมาห้ามจำเลย **แล้วนั้น จำเลยชักมีดออกจากที่สะพายและพูดจะแทงผู้เสียหายอีก เช่นนี้จำเลยไม่ได้มีเจตนาจะ** ทำร้ายผู้เสียหายมาก่อนการทำร้ายเกิดขึ้นโดยปัจจุบัน การที่จำเลยกดศีรษะผู้เสียหายลงในน้ำก็เป็นการกระทำต่อเนื่องจากการตบและเตะ ประกอบกับจำเลยไม่ได้ใช้มีดทำร้ายผู้เสียหาย คดีจึงไม่พอฟังว่าจำเลยมีเจตนาฆ่าผู้เสียหาย (ฎีกาที่ 658/2517)

ยิงด้วยปืนสั้น 3 นัด เวลาแย่งปืนกัน นัดหนึ่งถูกแก้มขวาบริเวณขากรรไกรแฉลบไปด้านหลัง หัวกระสุนฝังใน รักษา 2-3 เดือน อีก 2 นัด ไม่ถูกใครไม่มีโอกาสเลือกยิงให้ถูกอวัยวะที่สำคัญ และมิได้เลือกยิงอีก 2 นัด ที่มีกระสุนเหลืออยู่ อยู่ในปืนฟังไม่ได้ว่ามีเจตนาฆ่า (ฎีกาที่ 3141/2522)

อาวุธต่อไปนี้ศาลถือว่าผู้ใช้อาวุธมีเจตนาฆ่าคนตาย

ใช้ปืนยิงผู้เสียหาย บาดแผลที่ได้รับเป็นบาดแผลเล็กน้อย ในทางพิจารณาไม่ปรากฏ

ว่าเป็นปืนชนิดร้ายแรงหรือสักแต่ว่าเป็นปืน ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าจำเลยมีเจตนาฆ่าคนตายโดยเจตนา (ฎีกาที่ 347/2500)

ยิงปืนในระหว่างวิวาท 2 นัด นัด 1 ถูกคู่วิวาทที่ท้องทะลุ ศาลฎีกาตัดสินว่าการที่จำเลยใช้อาวุธปืนอันร้ายแรงยิงคู่วิวาทถึง 2 นัดเช่นนี้ย่อมวินิจฉัยได้ว่าเป็นการยิงโดยเจตนาจะฆ่าให้ตาย จำเลยผิดฐานฆ่าคนตาย (ฎีกาที่ 605/2500)

ยิงคนตายในที่มืดโดยเล็งไปทางคนที่เห็นเพราะเข้าใจว่าเป็นคนร้ายมาแย่งชิงทรัพย์ไม่พิจารณาให้รอบคอบเป็นความผิดฐานฆ่าคนโดยเจตนา โดยป้องกันทรัพย์เกินกว่าเหตุ (ฎีกาที่ 1094/2501)

ใช้มีดยาวเกือบคืบแทงตรงหน้าอกมีแผลเดียวทะลุถึงหัวใจโดยมีโอกาสเลือกแทง แม้ผู้ตายต่อยจำเลยก่อนก็ถือว่าเป็นความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา (ฎีกาที่ 1235/2501)

ใช้มีดหัวงอ ตัวมีดยาว 15 นิ้ว โต 2 นิ้ว ฟันผู้ตายถูกระหว่างไหปลาร้ากับคอ เป็นบาดแผลยาว 15 เซ็นติเมตร กว้าง 3 เซ็นติเมตร ลึก 2 เซ็นติเมตร เส้นโลหิตใหญ่ขาดผู้ตายถึงแก่ความตายหลังจากถูกฟันไม่นาน แม้จะฟันเพียงทีเดียวก็แสดงว่าจำเลยมีเจตนาฆ่า (ฎีกาที่ 1309/2513)

ผู้ตายมาคนเดียว ไม่มีอาวุธ เข้าไปต่อว่าจำเลยด้วยเรื่องที่จำเลยทำท่าอ้วกใส่บุตรสาวของผู้ตาย พูดกันอยู่ราว 1 นาที ผู้ตายก้าวเข้าไปพร้อมกับเงื้อมือจะตบหน้าจำเลยซึ่งนั่งอยู่ห่างผู้ตายราว 1 เมตร จำเลยก็ลุกพรวดขึ้นใช้เหล็กแหลมยาวประมาณคืบเศษแทงผู้ตายเต็มแรงที่หน้าอกด้านขวาลึก 10 เซ็นติเมตร ทะลุเข้าในช่องปอด ทะลุเยื่อหุ้มหัวใจและผนังเส้นเลือดแดง เลือดตกในถึงแก่ความตายในวันเกิดเหตุนั้นเอง แสดงว่าจำเลยแทงผู้ตายโดยมีเจตนาฆ่า (ฎีกาที่ 913/2514)

จำเลยใช้ไม้ไผ่ตันยาว 1 หลา เส้นผ่าศูนย์กลาง 2 นิ้ว ซึ่งเป็นไม้ใหญ่แข็ง ตีผู้ตายด้านหลังในขณะที่ผู้ตายหันหลังให้ และที่ตรงนั้นมีแสงสว่างเห็นได้ถนัด เป็นการเลือกตีตามใจชอบและเลือกตีที่สำคัญ แม้จะตีเพียงทีเดียวแต่เมื่อผู้ตายถึงแก่ความตายในเวลาต่อมาก็ถือเป็นการฆ่าโดยเจตนา (ฎีกาที่ 2058/2514)

จำเลยใช้มีดปลายแหลม ด้ามยาว 3 นิ้วฟุต ตัวมีดยาวประมาณ 5 นิ้วฟุต กว้างประมาณ 1 นิ้วฟุต แทงผู้ตายที่หน้าท้องบาดแผลยาว 5 เซ็นติเมตร กว้าง 1 เซ็นติเมตร ทะลุตับ เป็น

บาดแผลฉกรรจ์ผู้ตายถึงแก่ความตายทันที ถือเป็นการกระทำโดยมีเจตนาฆ่า (ฎีกาที่ 118/2515)

จำเลยใช้ไม้กลมโตเท่าข้อมือ ยาวรวม 1 แขน ตีผู้เสียหายที่หน้าหลายครั้ง จนบริเวณหน้าบวมช้ำเขียว ตั้งแต่ขอบตาทั้งสองข้างถึงบริเวณขากรรไกรซ้ายและคอ โหนกแก้มซ้ายมีแผลขนาด 1.05 × 0.5 เซ็นติเมตร จมูกฉีกสมองกระเทือนอย่างแรง ขากรรไกรล่างหักและขาดออกจากกัน ผู้เสียหายสลบไปประมาณ 4 ชั่วโมง ซึ่งถ้ารักษาช้าไปอาจจะตายได้เช่นนี้ ถือว่าจำเลยมีเจตนาฆ่าผู้เสียหาย (ฎีกาที่ 181/2515)

ตีด้วยด้ามจอบโตกลม 3 เซ็นติเมตร โดยแรง 1 ที ถูกที่ท้ายทอยกระโหลกศีรษะแตกเป็นชิ้น ๆ โลหิตตกใน ตายระหว่างนำส่งโรงพยาบาล ย่อมเล็งเห็นผลว่าอาจทำให้ถึงตายได้ เป็นเจตนาฆ่า (ฎีกาที่ 1204/2520)

บาดแผลต่อไปนี้ ไม่ถือว่ามีเจตนาฆ่าคน

ได้ความว่าจำเลยยิงผู้เสียหายในระยะ 1 วา ถูกผู้เสียหายเหนือจากที่ตาตุ่ม ศาลฎีกาเห็นว่าการที่จำเลยใช้ปืนยิงผู้เสียหายนั้นยังไม่พอฟัง จำเลยมีเจตนาฆ่าผู้เสียหาย เพราะจำเลยยิงไปถูกขาเหนือตาตุ่ม ขณะนั้นจำเลยกับผู้เสียหายอยู่ห่างกันเพียงวาเศษ ถ้าจำเลยตั้งใจจะฆ่าผู้เสียหายแล้ว ก็คงจะยิงถูกผู้เสียหายในที่สำคัญนั้นได้ จึงเห็นว่าจำเลยไม่มีเจตนาฆ่าผู้เสียหาย คงมีผิดฐานทำร้ายร่างกายบาดเจ็บสาหัสตามมาตรา 297 (ฎีกาที่ 1006/2501)

จำเลยใช้มีดพกปลายแหลมแทงถูกผู้ตาย 1 ที ที่หน้าอก ขณะที่ทั้งสองกำลังต่อสู้กอดปล้ำกัน ผู้ตายถึงแก่ความตาย ยังถือไม่ได้ว่าจำเลยมีเจตนาฆ่า จำเลยคงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 290 เท่านั้น (ฎีกาที่ 874/2509)

จำเลยโต้เถียงทะเลาะกับผู้เสียหายก่อน แล้วผู้เสียหายใช้ของแข็งตีศีรษะจำเลย 1 ที จำเลยไปหยิบมีดโต้วิ่งเข้าหาผู้เสียหาย ผู้เสียหายวิ่งหนีจำเลยไล่ตาม ผู้เสียหายล้มลง จำเลยตามทันก็ใช้มีดโต้ฟันผู้เสียหาย มีบาดแผล 2 แห่ง คือ ที่ข้อศอกซ้ายและที่ไหล่ขวาแห่งละแผล แล้วจำเลยก็กลับไปเองโดยไม่ได้ทำร้ายซ้ำเติมอีก ดังนี้แสดงว่าจำเลยได้ฟันผู้เสียหายโดยฉุกละหุก เนื่องจากผู้เสียหายตีศีรษะจำเลยแตก แม้อาวุธมีดที่จำเลยใช้ฟันผู้เสียหาย จะเป็นมีดที่ใหญ่ยาวถึงศอกเศษอันอาจทำให้ผู้เสียหายถึงตายได้ก็ดี แต่จำเลยก็ใช้ฟันผู้เสียหายเพียง 2 แผลในที่ไม่สำคัญเท่านั้น แล้วจำเลยก็หยุดยั้งและกลับไปเอง ทั้งที่จำเลยมีโอกาสที่จะฟันผู้เสียหายซ้ำในที่สำคัญ ๆ ให้ถึงตายได้ บาดแผลที่ผู้เสียหายได้รับก็รักษาหายภายในเวลาหนึ่ง

เดือนเพียงเท่านี้จึงฟังไม่ได้ว่า จำเลยฟันทำร้ายผู้เสียหาย โดยมีเจตนาฆ่าคงฟังได้เพียงว่าจำเลยมีเจตนาทำร้ายผู้เสียหายเท่านั้น (ฎีกาที่ 1048/2512)

จำเลยเมาสุรา ไม่มีสาเหตุเพียงพอที่จะคิดฆ่าผู้เสียหาย ได้ชักปืนลูกซองสั้นขึ้นยิงผู้เสียหายเพียงระดับเอวของจำเลย ในขณะที่ผู้เสียหายอยู่ห่างไปเพียง 1 วาเศษ กระสุนปืนถูกใต้ขาพับของผู้เสียหาย จะต้องรักษาแผล 15 วัน ถือว่าจำเลยไม่มีเจตนาฆ่า คงมีความผิดฐานทำร้ายร่างกายเท่านั้น (ฎีกาที่ 903/2513)

จำเลยใช้มีดปลายแหลมยาวทั้งด้ามและใบมีดประมาณ 1 คืบ เฉพาะตัวมีดยาวประมาณครึ่งคืบ แทงผู้เสียหายที่หน้าอกซ้าย แผลมีขนาด $1.5\frac{1}{2} \times 1.5$ เซ็นติเมตรแพทย์ลงความเห็นว่าแผลไม่ร้ายแรงที่จะทำให้ถึงตายได้รักษาประมาณ 12 วัน ก็หายถ้าไม่มีโรคแทรก ดังนี้ แม้จำเลยจะแทงที่หน้าอกยังเป็นอวัยวะส่วนสำคัญแต่ก็แทงเพียงทีเดียว ทั้ง ๆ ที่มีโอกาสจะแทงอีกและขนาดของแผลแสดงว่าไม่ได้แทงโดยแรงจึงยังไม่พอฟังว่าจำเลยมีเจตนาฆ่า (ฎีกาที่ 1224/2515)

อาวุธต่อไปนี้ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าผู้ใช้อาวุธไม่มีเจตนาฆ่าคนตาย

ศาลฎีกากล่าวว่า อาวุธที่จำเลยใช้ปรากฏว่าเป็นขวานเท่านั้น และตามคำพยานมิได้มีปรากฏเลยว่าเป็นขวานชนิดใด ยาวเท่าใด หน้ากว้างเพียงใดหรือมีความหนักเบาประการใด พึงสังเกตว่าจำเลยมิได้ใช้สันขวานฟัน และใช้สันขวานตีเท่านั้น ซึ่งเป็นผลดีแก่จำเลยในทางที่จะสันนิษฐานว่า จำเลยมิได้มีเจตนาที่จะฆ่าอยู่แล้วเป็นประการต้น ประกอบด้วยฐานแผลไม่ใหญ่ฉกรรจ์ และขวานที่ใช้ตีนั้น ไม่ปรากฏว่าเป็นอาวุธร้ายแรงเพียงใดหรือไม่ เพราะขวานมีอยู่มากมายหลายชนิดอาจเป็นขวานใหญ่มีความหนักมาก หรืออาจเป็นขวานพกเล็ก ๆ ก็เป็นได้ ข้อเท็จจริงจึงยังไม่เพียงพอที่จะชี้ขาดว่าจำเลยได้มีเจตนาจะฆ่าให้ตาย ควรลงโทษจำเลยเพียงแต่ฆ่าคนตายโดยไม่เจตนาเท่านั้น (ฎีกาที่ 708/2500)

ผู้ที่ถูกฆ่าจะต้องเป็น "ผู้อื่น" ไม่ใช่ฆ่าตัวเอง การฆ่าตัวเองย่อมไม่มีความผิดตามมาตรานี้ แม้ผู้กระทำจะฆ่าตัวเองไม่สำเร็จก็ไม่มีความผิดฐานพยายาม

"ผู้อื่น" ตามความหมายของมาตรา 288 นี้จะต้องเป็นบุคคลซึ่งก็หมายถึงบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กล่าวคือ "สภาพของบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารก และสิ้นสุดลงเมื่อตาย"